

Examenfraude in het nieuws

□ Annie Kempers-Warmerdam

‘De politie heeft in Dordrecht acht mensen aangehouden die mogelijk betrokken zijn bij grootscheepse examenfraude.’ Dit bericht kwam begin september in de pers. In Nederland is nog niet eerder op deze wijze tegen examenfraude opgetreden.

Politieoptreden

In september is het onderwerp ‘examenfraude’ breed in het Nederlandse nieuws geweest. Aanleiding daarvoor was een persbericht dat afkomstig was van de recherche Rotterdam/Rijnmond in samenwerking met de Officier van Justitie aldaar. Dat is op zich redelijk uniek, want vanuit de politie is er tot op heden nauwelijks aandacht geweest voor examenfraude en vervalste diploma's. Het was alleen mogelijk om aangifte te doen zonder dat zaken door justitie opgevolgd werden.

Manipuleren van examenresultaten

Volgens de recente berichtgeving is er sprake van het bewust manipuleren van examenresultaten door betrokkenen van een examenbureau. Op grond daarvan zouden ten onrechte diploma's zijn verstrekt. Gezien het feit dat het in deze zaak onder andere gaat om de petrochemie en de bouw zal voor een ieder de ernst van de zaak duidelijk zijn. Vragen die in het nieuws naar voren kwamen waren: Wordt er nog wel veilig gewerkt? Wat is de omvang van de fraude? En had de fraude niet ontdekt kunnen worden vanuit het stelsel? Onbewust onbekwame mensen, dan wel bewust onbekwame mensen hebben zo toegang tot (hoog) risicovolle omgevingen. Dit kan een gevaar opleveren voor deze personeelsleden, hun collega's en niet in de laatste plaats voor de samenleving. Politie en justitie zien hier overeenkomsten met en basis voor een misdaad. Daarom is het onderwerp zo serieus opgepakt. Door justitie is aangegeven dat er sprake zal zijn van een strafrechtelijke vervolging van betrokkenen in dit traject.

Om hoeveel onterecht verstrekte diploma's het gaat moet nog worden vastgesteld, maar dat het hierbij niet om slechts enkele diploma's gaat is een feit. Wat de consequentie van het inzetten van onbekwaam personeel kan zijn, weten wij uit het ongeval bij de AMER-centrale van enkele jaren geleden waarbij enkele doden te betreuren waren. Elk onterecht verstrekt diploma is er een te veel.

Aan een frauduleuze exameninstelling moet de examenlicentie worden ontnomen

Wat is VCA

VCA betekent Veiligheid, gezondheid en milieu Checklist Aannemers, maar het is veel meer. VCA is een veelzijdig en compleet programma waarmee dienstverlenende bedrijven objectief en structureel kunnen worden getoetst en gecertificeerd op hun VGM-beheersysteem (VGM is Veiligheid, Gezondheid, Milieu). VCA is bedoeld voor risicovolle werkzaamheden, dan wel voor werkzaamheden die in risicovolle omstandigheden moeten worden verricht. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om gevaar voor ontploffing, brand en persoonlijk letsel. De eisen die aan VCA certificering worden gesteld, zijn dan ook gericht op voorkoming van dergelijke ongevallen. Zie: www.vca.nl.

Het VCA-systeem

De Stichting Samenwerken voor Veiligheid (SSV), eigenaar van het VCA-systeem, de VCA Examenbank (ECABO) en de Stichting Examenkamer als toezichthoudende instelling zijn zeer tevreden met de daadkrachtige aanpak van de examenfraude. In het belang van het VCA-examenstelsel is het van belang dat een exameninstelling die niet volgens de richtlijnen werkt en/of schade toebrengt de bevoegdheid om te mogen examineren wordt ontnomen. Het gaat om grote aantallen: er zijn 24 examencentra waar vorig jaar meer dan 150.000 kandidaten aan de examens hebben deelgenomen. Daarnaast is het van belang dat kandidaten die op onrechtmatige wijze hun diploma hebben verkregen, uit het Centraal Diploma Register worden verwijderd. Sinds 1 januari 2004 zijn bijna 500.000 diplomahouders geregistreerd. Het diploma heeft een geldigheidsduur van tien jaar.

Samenwerking

Voor het opsporen en analyseren van fraudepraktijken zijn meer bevoegdheden, zoals onder meer opsporingsbevoegdheden en het kunnen horen van mensen, nodig dan het private domein beschikbaar heeft. Anderzijds kunnen politie en justitie of de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD) wel onrechtmatigheden constateren, maar missen zij de vakexpertise uit het examendomein. Het opsporen van examenfraude is alleen dan effectief als vervolgens vanuit het private stelsel een licentie om te mogen examineren kan worden ingetrokken. Kortom: het is een goede zaak te mogen constateren dat de samenwerking tussen de uitvoerende instellingen in

het private domein en de officiële instanties in het publieke domein op dit moment zo goed verloopt. Er wordt op alle fronten gewerkt aan het elimineren van fraude om de betrouwbaarheid en het vertrouwen - met name voor het VCA-examenstelsel - te kunnen blijven borgen.

☐ Dr. A. Kempers-Warmerdam is directeur van de Stichting Examenkamer. E-mail: secretariaat@examenkamer.nl.

In het volgende nummer van *EXAMENS* komen onder andere de volgende onderwerpen aan bod:

- trends in examinering deel 1;
- assessor in het HBO: een vak apart;
- een Europees referentiekader voor talenexamens: een utopie?
- het Research Centrum voor Examinering en Certificering.

EXAMENS 1, 2009 verschijnt in maart